

Jézus Krisztus jó vitéze

1940. május 28. Budapest, Johannita rend istentisztelete

Alapige: II. Tim. 2:3.

Te azért a munkának terhét hordozzad, mint a Jézus Krisztus jó vitéze.

Ez az ige hadparancs. Aki adja, azon nincs hadvezéri díszes egyenruha, s aki kapja, annak a háta mögött sem áll bajtársak tömege. Pál apostol adja Timotheusnak. És mégis hadparancs, mert az a munka, amelynek vezére Pál, s katonája Timotheus, nem békés biztonságban folytatható nevelőmunka, hanem harc "fejedelemségek ellen, hatalmasságok ellen, az élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak." /Ef. 6:12./ Legyen ez az ige parancs ma is régi vitézi tornákra való gyülekezések ősi hagyományait ápoló lovagok számára.

A parancs így szól: légy vitéz!

A parancs előzménye világosan mutatja azt, hogy a vitézség itt mindenekelőtt erkölcsi jellemvonás, erő és bátorság megmutatása.

Ki ebben a vonatkozásban vitéz? Aki mer jellem lenni olyan korban, amelyben sokszor szalonképes lett a jellemtelenség, legfeljebb néha réalpolitikának nevezik, s melyben az eredmény leszereli az eszközök fölött érzett erkölcsi aggodalmakat nemcsak azokban, akik végrehajtói és az eredmény élvezői, hanem azokban is, akik az egész ügynek szemlélői csupán.

Vitéz az, aki mer egyéniség lenni olyankor is, amikor nemcsak kordivat és a felelősség alól fáradt korokra annyira jellemző menekülés teszi általánossá a nyáj-ember típusát, hanem súlyos létérdekek s előtte is drága értékek veszélyben forgása teszi egzisztenciális kötelességgé az egyéniség alárendelését parancsoló fegyelmet.

Vitéz az, akinek van álláspontja és meggyőződése, és aki mer külön véleményen lenni akkor, amikor talán mindenki más egy véleményen van, akinek számára az igazságot nem a többségi vélemény határozza meg, és álláspontja nem olyan, mint a tüköré, melyik mindig azt az arcot mutatja, amelyik belétekint.

Ilyen vitéz csak az Istentől függő független ember lehet. Az ellenkezője mindig gyáva. Gyáva lovag pedig önmagában való lehetetlenség. Ha a keresztyénségre általában is kötelező a vitézi kötelezettség annyira, hogy azoknak a megbélyegzett embereknek a sorában, akiknek helye az utolsó ítéletkor a kénkövel égő tóban van /Jel. 21:8./, az elsők a gyávák, és csak utánuk jönnek a hitetlenek, utálatosok, gyilkosok, paráznák, bűbájosak, bálványimádók és hazugok,

akkor természetes dolog, hogy lovagi méltóságot viselő keresztyén emberekre nézve sokszoros mértékben áll a parancs: légy vitéz!

A vitézség azonban nemcsak jellemalkat, hanem hivatás is lehet. A parancs folytatása világosan mutatja, hogy Timotheusnak hivatásos vitéznek is kell lennie. A parancs folytatásában nem is vitéznek, hanem harcosnak nevezi az apostol őt. A parancsot tehát így is meg kell fogalmaznunk: légy harcos!

Mi a különbség vitéz és harcos között?

Abban a szóhasználatban, amelyik ebben a parancsban található, a vitéz alapjában véve békés ember. Bátorságát csak azok az alkalmak váltják ki és mutatják meg, amelyek megtámadtatása esetén hőssé teszik őt. Ebből következik, hogy a vitéz alapjában inkább védekező jellem, az általa elfoglalt poszton rettenthetetlenül helytálló őr, a harcos pedig támadó egyéniség. Különösképpen látjuk ezt akkor, ha a harcos-gondolatot így fogalmazzuk meg magyarul: harcias ember.

A lovnak harcias embernek kell lennie. Rohamcsapat tagjának és nem vártüzérnek. Aki úgy gondolja, hogy egyénisége olyan, hogy inkább a sarokban való meghúzódás életstílusa felel meg néki, akiből hiányzik nagy célkitűzések valóra váltásáért indított támadásokra a lendület, az ne menjen hivatásos katonának, aki megy, az pedig vállalja ezt az életstílust. Ugyanez áll a lovagokra is. A harcias ember elkeseríthetetlen ember. Vereségekkel nem lehet földre kényszeríteni őt, sem kudarcokkal kétségbe ejteni. Nem rá kényszerített életforma a harc, hanem lényegéből folyó természete, s ezért, ha véres fejjel százszor bukik is vissza az ostromolt vár faláról, százegyedszer is nekimegy, míg ki nem tűzi fokára a diadalmi zászlót.

A vitéz harcos nem önmagában áll. Ura van, akinek fegyelme alá tartozik. Ezért szól a parancs így: légy a Jézus Krisztus vitéze!

Szüksége van-e Jézus Krisztusnak vitéz emberekre? A közfelfogás erre a kérdésre határozott nemmel felel. Elpacifizált Krisztus-arc és elpacifizált keresztyénség az, ami a közfelfogásban úrrá lett. Krisztusnak és egyházának szerepét ma inkább abban látják, hogy az életharc rajvonalai mögött járjon, mint e világ egészségügyi szolgálata, és ott szedje össze az élet sebesültjeit, kötözze be, gyógyítsa, vigasztalja, vagy temesse el őket. Pedig ez meghamisítása az eredetinek. Jézus Krisztus maga megmondotta, hogy harcot hozott erre a világra, és mennybemenetele alkalmával a legtotálisabb világhódító program hadparancsával küldte szét tanítványait: "Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön, elmenvén azért, tegyetek

tanítványokká minden népeket." /Máté 28:18-19./ Tanítványai is harcosok voltak. Ha az egyház nem lett volna ecclesia militans, sohase lett volna a keresztyénség azzá, ami. Természetes dolog, hogy ennek a harcnak eszközei mások, mint e világ egyéb harcainak, azonban a harcot sohasem az eszköz teszi harccá, hanem mindig az a hódító szándék és támadó lendület, amely az eszközök mögött van.

A keresztyénség súlyos eltorzulása ennek a támadó lendületnek megtorpanása, vagy eltorzulása. A keresztyénség is úgy járt, mint a túl hosszú ideig békében élt nemzetek: elpuhult. Katonái parádés katonák lettek csupán és elpolgáriusult gondolkodásmódja a védelmi vonalra való kényelmes visszavonulásra kényszerítette. Ma az egyház inkább a betévedt bárányokat gondozza, mint az eltévedtekért harcol. Ez az állóháború, melyben az egyház és a világ között csak a senki földjén folynak némi csetepaték, mutatja legjobban azt, hogy az egyház ma mennyire a világ járszalagjára kötött, megszelídített keresztyénség.

Jézus Krisztusnak ma is harcos vitézekre van szüksége. Egyéb lovagok lehetnek mások lovagjai. Johannita lovagok csak Jézus Krisztus vitézei lehetnek. Akiket rendjük múltja a hitetlenség elleni harcra kötelez, azok érezzék állandóan a parancsot: aki lovag, harcoljon egyházáért.

Pál apostol Timotheusnál nem elégszik meg akármilyen vitézséggel. A parancs így szól: légy Jézus Krisztus jó vitéze!

Milyen a jó vitéz? Az eredeti szövegben olyan kifejezés van, amely egyformán fejezi ki az esztétikai szépet és az erkölcsileg nemest. Olyan harcost követel tehát ez a parancs, amelyik mindig lovagias.

Azt jelenti ez, hogy mindig önmaga ellen harcol legelőször. Jézus Krisztus jó vitéze tudja jól azt, hogy a "világ" nemcsak rajta kívül van, hanem önmagában is van, és a hitetlenség sem rajta kívül álló hatalmi tényező, hanem benne is lakozó ellenség. Azért, amikor engedelmeskedik ennek a nagy hadparancsnak: "elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket", ezt elsősorban úgy értelmezi, hogy önmaga ellen kell hadba vonulnia, az önmagában lévő "világ" és hitetlenségnek legyőzésére és önmagának tanítvánnyá levésére.

Van egy másik jelzője is a Jézus Krisztus jó vitézének: a munka terhét hordozó. Az eredeti szöveg szerint: együtt szenvedő. Olyan valaki tehát a Jézus Krisztus jó vitéze, akiben benne lakozik a bajtársiasság lelkülete. A társa szenvedését önmaga szenvedésének látja és érzi. Ha áll ez a követelés általában minden keresztyénre, mennyivel inkább áll arra a lovagrendre, amely a másik szenvedésével való azonosodását rendi kötelességgé tette akkor, mikor a betegpótlást a rend szolgálatai közé felvette.

Jézus Krisztus ilyen jó vitézének lenni nem könnyű dolog. Ez szenvedéssel jár. Ezért szól a parancs is így: légy Jézus Krisztus teherhordozó vitéze! Díszruhában pompázó, kardcsörtető lovag helyett lövészárk sáros katonája, akinek semmi áldozat sem sok, s az élete sem drága, csakhogy nemes harcát megharcolhassa. Pompázó vitézek helyett teherhordozókra van ma elsősorban szükség.

Így szól a parancs. Tudjuk-e annyi fegyellemmel hallgatni, mint a katona, aki nem töpreng fölötte, nem száll vele vitába, hanem végighallgatja, összeüti a bokáját, tiszteleg, sarkon fordul és engedelmeskedik? Ámen.